

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 79/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA], zastúpeného advokátom JUDr. Alanom Zvarom, SNP 1/A, Veľký Krtíš, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 714/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 714/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom napadnutého exekučného konania, v ktorom vystupuje na strane povinného.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že nečinnosťou a zbytočnými prietahmi, ktoré v napadnutom konaní spôsobuje okresný súd, bola „*naštrbená dôvera a základný princíp právneho štátu*“ a porušené jeho „*právo na spravodlivé konanie a prerokovanie veci bez zbytočných prietahov*“ a jeho „*právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom*“.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že „*konanie, ktoré je predmetom tejto ústavnej sťažnosti sa začalo podaním sťažovateľa dňa 24. 2. 2016 a do súčasnej doby nie je právoplatne ukončené a vo veci nie je urobené žiadne relevantné rozhodnutie, ktoré by aspoň čiastočne smerovalo k ukončeniu konania súdu prvej inštancie, čím je daný dôvod opodstatnene sa domnievať, že predmet konanie trvá neúmerne dlho, čím je navodený stav právnej neistoty a porušená dôvera v právny štát a princípy demokracie*“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv, čl. 36 ods. 1 a 3, čl. 38 ods. 2 Listiny ako i čl.1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 48 Ústavy SR Okresným súdom v Trnava porušené bolo.

2. Ústavný súd zaväzuje Okresný súd Trnava, aby v primeranej lehote odo dňa vydania tohto nálezu konal, rozhodol o veci.

3. Okresný súd Trnava je povinný titulom primeraného finančného zadostučinienia zaplatiť sťažovateľovi 400 €.

4. Okresný súd Trnava je povinný nahradiť sťažovateľovi do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva upraveného v čl. 48 ústavy bez bližšej špecifikácie, ktoré konkrétne právo zaručené v rámci označeného článku ústavy malo byť postupom okresného súdu v napadnutom konaní

porušené. Z obsahu sťažnosti je však zrejmé, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto pristúpil k preskúmaniu tejto časti sťažnosti sťažovateľa z hľadiska možného porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade základného „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti konštantne zdôrazňuje, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2

takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03, IV. ÚS 551/2013).

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a to od 24. februára 2016, keď bol okresnému súdu doručený jeho návrh na zastavenie exekúcie.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že špecifikom exekučného konania je to, že exekučné konanie je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora, pričom exekučný súd v rámci exekučného konania koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora, preto namietať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému sudu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať. V prípade sťažovateľa ide o rozhodovanie o jeho návrhu na zastavenie exekúcie.

Sťažovateľ listom z 2. marca 2017 upozornil predsedu okresného súdu na to, že podal 24. februára 2016 návrh na zastavenie exekúcie. Vzhľadom na to, že od podania návrhu na zastavenie exekúcie uplynulo už viac ako 12 mesiacov, okrem upozornenia požiadal predsedu okresného súdu, aby preskúmal činnosť pracovníka súdu z hľadiska toho, či nedochádza k zbytočným priet'ahom vo vydaní rozhodnutia.

Na upozornenie reagoval predseda okresného súdu prípisom zo 14. marca 2017, v ktorom a uviedol, že:

„Dňa 9. 2. 2016 boli súdu doručené námietky povinného/sťažovateľa proti ďalším trovám exekúcie.

Dňa 26. 2. 2016 bol súdu doručený návrh povinného na zastavenie exekúcie. Dňa 28. 10. 2016 súd vyzval na vyjadrenie sa k námietkam súdneho exekútora a oprávneného; súdny exekútor doručil vyjadrenie dňa 2. 12. 2016.

Dňa 15. 2. 2017 bol súdu doručený návrh súdneho exekútora na zmenu účastníka konania na strane oprávneného.

Vyššia súdna úradníčka dňa 10. 3. 2017 rozhodla o pripustení zmeny účastníka konania na strane oprávneného; po nadobudnutí právoplatnosti predmetného uznesenia, ktorým sa ustáli okruh účastníkov, súd rozhodne o podaniach (o návrhu na zastavenie exekúcie, a o námietkach proti ďalším trovám exekúcie) povinného.

Podľa § 62 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

Podľa § 64, ods.1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania, a odstránenie zistených nedostatkov.

Vaše podanie/sťažnosť považujem za čiastočne opodstatnenú, nakoľko súd dlhšiu dobu vo veci nevykonal relevantný úkon, za čo sa Vám ospravedlňujem - nezistil som však subjektívne prietahy v konaní spôsobené sudcom alebo pracovníkom tunajšieho súdu, resp. ich nesprávny úradný postup; situácia je spôsobená objektívnym stavom, keď Okresný súd Trnava v súčasnosti vybavuje 109.820 exekúcií, a je dlhodobo personálne nedostatočne obsadený.

Vzhľadom ku skutočnosti, že vyššia súdna úradníčka vo veci vykonala kroky smerujúce k rozhodnutiu vo veci, a bude v nej ďalej plynulo konať, nie je nateraz potrebné prijať žiadne opatrenie.

Plynulosť konania budem sledovať v pravidelných intervaloch, až do právoplatného skončenia veci.“

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť predsedovi súdu sa ukázala ako účinný právny prostriedok nápravy, pretože okresný súd prestal byť nečinný a začal postupovať v intenciách vyjadrenia predsedu okresného súdu.

Na základe uvedeného a taktiež s ohľadom na celkovú dĺžku rozhodovania okresného súdu o sťažovateľom podanom návrhu na zastavenie exekúcie (necelé dva roky) dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté konanie sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (m. m. I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, ako aj práva podľa čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti namieta aj porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

V odôvodnení svojej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na to, že napadnuté konanie „*nie je právoplatne ukončené a vo veci nie je urobené žiadne relevantné rozhodnutie*“ a že „*súdny exekútor, ktorý vykonáva exekúciu stále má zriadené záložné právo na nehnuteľnosť v mojom vlastníctve*“, čím „*ma vážne ohrozuje na mojom vlastníckom práve s nehnuteľnosťou ďalej nakladať ako s vlastnou*“.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti vo všeobecnosti namieta „ohrozenie“ svojho vlastníckeho práva bez ďalšej z ústavnoprávneho hľadiska relevantnej argumentácie. Ústavný súd preto v tomto bode v záujme plnej ochrany práv sťažovateľa poznamenáva, že ak by aj v danom prípade v rámci prebiehajúceho exekučného konania došlo k zásahu do jeho vlastníckeho práva, tento zásah vyplýva z § 167 a nasl. Exekučného poriadku, a teda má zákonný základ. V prípade, ak sa sťažovateľ domnieva, že v rámci prebiehajúceho exekučného konania bol tento zásah do jeho vlastníckeho práva neprimeraný, má (mal) možnosť z tohto dôvodu podať (aj) návrh na zastavenie exekúcie. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ túto možnosť využil, pričom o jeho návrhu na zastavenie exekúcie dosiaľ nebolo okresným súdom právoplatne rozhodnuté.

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd už viackrát vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ neskončeného súdneho konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09). Rovnako ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo už bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018